

Sygn. akt V KK 138/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Andrzej Ryński

Protokolant Katarzyna Wępa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna i

pełnomocnika naczelnika urzędu celno-skarbowego r. pr. P. C.

w sprawie P. S.

oskarżonego z art. 107 § 1 k.k.s

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 września 2017 r.,

kasacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego - Urząd Celny w G. na

niekorzyść oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 15 grudnia 2016 r., sygn. akt IV Ka (...)

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 10 września 2015 r., sygn. akt VII K (...) i umarzającego postępowanie karne,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G., wyrokiem z dnia 10 września 2015 r., sygn. akt VII K (...), uznał P. S. za winnego tego, że prowadząc działalność gospodarczą pod nazwą T. z siedzibą w P. przy ul. P., w okresie od nieustalonego dnia do dnia 16 lipca 2013 r. na stacji paliw N. mieszczącej się przy ul. W. w G., wbrew przepisom ustawy tj. warunkom określonym w art. 6 ust. 1, w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19.11.2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540 z późn. zm.), nie posiadając koncesji na prowadzenie kasyna, urządzał gry na automatach o nazwie H. nr (...) oraz H. nr (...), poza kasynem gier, tj. popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s. i za to wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 70 zł. Na mocy art. 30 § 5 k.k.s. orzekł przepadek dowodów rzeczowych oraz środków pieniężnych opisanych w wykazie dowodów rzeczowych. Obciążył oskarżonego kosztami sądowymi i opłatą.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego, Sąd Okręgowy w G., wyrokiem z dnia 15 grudnia 2016 r., sygn. akt IV Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z „art. 13 § 1 k.k.s.” (powinno być art. 113 § 1 k.k.s. – uwaga SN), umorzył postępowanie karne, a kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Od prawomocnego wyroku Urząd Celny w G. złożył kasację. Zarzucił w niej rażące naruszenie prawa, które miało wpływ na treść wyroku, a to:

- art. 155 § 1 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. poprzez jego zastosowanie, w sytuacji kiedy zastosowanie winien znaleźć art. 155 § 1 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r.,
- art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., poprzez ich błędne zastosowanie, polegające na umorzeniu postępowania i uchyleniu wyroku Sądu I instancji, w sytuacji gdy finansowy organ prowadzący postępowanie przygotowawcze był uprawniony do wniesienia aktu oskarżenia,
- art. 151c k.k.s. w zw. z art. 122 § 2 k.k.s. w zw. z art. 153 § 1 k.k.s., poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że podmiotem uprawnionym do wniesienia aktu oskarżenia po dniu 1 lipca 2015 r. był prokurator.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w G. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie kasacyjnej przedstawiciel Naczelnika Urzędu Celno – Skarbowego w G. poparł kasację. O jej uwzględnienie wniósł także prokurator Prokuratury Krajowej.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja ta okazała się zasadna, co skutkowało koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Przemawia już za tym wskazywane przez skarżącego rażące naruszenie przez ten Sąd art. 155 § 1 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. poprzez jego zastosowanie, w sytuacji kiedy zastosowanie winien znaleźć ten przepis w jego brzmieniu obowiązującym przed przywołaną datą (tiret 1), co zwalnia Sąd Najwyższy od szczegółowego ustosunkowania się do podnoszonych w kasacji dalszych naruszeń prawa, jako że jest to wystarczające do wydania rozstrzygnięcia w sprawie (art. 436 w zw. z art. 518 k.p.k.). Wystarczy tylko wspomnieć, że podnoszone kolejno naruszenie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. (tiret 2) poprzez wadliwe uchylenie wyroku i umorzenie postępowania w sprawie stanowi konsekwencję zastosowania art. 155 § 1 k.k.s. w niewłaściwym brzmieniu, co sygnalizuje już sam autor kasacji w jej uzasadnieniu. Co się zaś tyczy wskazywanego następnie naruszenia art. 151c k.k.s. w zw. z art. 122 § 2 k.k.s. w zw. z art. 153 § 1 k.k.s. (tiret 3), to zauważyć trzeba, że mowa jest tam o przyjęciu przez Sąd Okręgowy niewłaściwego poglądu prawnego w odniesieniu do stanu prawnego związanego z wniesieniem aktu oskarżenia po dniu 1 lipca 2015 r., co jednak nie dotyczy niniejszej sprawy, a o czym będzie jeszcze w dalszych uwagach.

Rzecz bowiem w tym, że Urząd Celny w G. prowadził w tej sprawie postępowanie przygotowawcze o przestępstwo z art. 107 § 1 k.k.s. w formie dochodzenia, które zostało wszczęte w dniu 23 lipca 2013 r. Dochodzenie to było kilkakrotnie przedłużane przez Izbę Celną w R., a następnie – na czas powyżej 6 miesięcy – już wielokrotnie na mocy kolejnych postanowień prokuratora. Akt oskarżenia w tej sprawie został zaś sporządzony przez Urząd Celny w G. w dniu 15 stycznia 2015 r. i wniesiony do Sądu Rejonowego w G. w dniu 16 stycznia 2015 r. Skarga ta zainicjowała w stadium sądowym proces postępowanie uproszczone.

W nakreślonych tu okolicznościach faktycznych dla oceny, czy akt oskarżenia został wniesiony przez uprawniony podmiot zastosowanie znaleźć zatem powinny przepisy obowiązujące przed dniem 1 lipca 2015 r. Na dzień skierowania w niniejszej sprawie do Sądu Rejonowego aktu oskarżenia uprawnieniami prokuratorskimi do sporządzenia i złożenia aktu oskarżenia dysponował bowiem także finansowy organ postępowania przygotowawczego – tutaj Urząd Celný w G. Obowiązujący wówczas (tj. w brzmieniu przed dniem 1 lipca 2015 r.) przepis art. 155 § 1 k.k.s. zakładał, że w ciągu 14 dni od daty zamknięcia dochodzenia finansowy organ postępowania przygotowawczego sporządza akt oskarżenia i wnosi do właściwego sądu oraz popiera go przed tym sądem albo wydaje postanowienie o umorzeniu, o zawieszeniu postępowania przygotowawczego albo o uzupełnieniu dochodzenia. O wniesieniu aktu oskarżenia w sprawie o przestępstwo skarbowe finansowy organ postępowania przygotowawczego zobowiązany był zawiadomić niezwłocznie prokuratora przez doręczenie odpisu tego aktu. W świetle tego przepisu prokurator był więc jedynie zawiadamiany o wniesieniu aktu oskarżenia.

Podzielając w pełni stanowisko wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2016 r., I KZP 13/15, OSNKW 2016, z. 3, poz. 17, sprowadzające się do przyjęcia, że prokuratorskie przedłużenie postępowania prowadzonego przez organy finansowe oznacza objęcie go nadzorem, wskazać trzeba, że w sprawie niniejszej, mając na względzie przytoczoną wcześniej treść ówczesnie obowiązującego art. 155 § 1 k.k.s., nawet przedłużanie dochodzenia przez prokuratora nie obligowało Urzędu Celnego w G. do przedstawienia prokuratorowi aktu oskarżenia celem zatwierdzenia go i wniesienia do sądu. Obowiązek taki dotyczył bowiem jedynie spraw o przestępstwa skarbowe podlegających rozpoznaniu w postępowaniu zwyczajnym, na co wskazywał wówczas art. 155 § 2 k.k.s.

Wprawdzie obowiązujący obecnie art. 155 § 1 k.k.s. stanowi, że w sprawie, w której finansowy organ postępowania przygotowawczego prowadził śledztwo, oraz w sprawie o przestępstwo skarbowe, w której prowadził on dochodzenie objęte nadzorem prokuratora, organ ten, jeżeli nie umarza postępowania, sporządza w ciągu 14 dni od zakończenia dochodzenia lub śledztwa akt oskarżenia i przesyła go

wraz z aktami prokuratorowi. Z kolei stosownie do uregulowania zawartego w § 2 tego przepisu akt oskarżenia zatwierdza i wnosi do sądu prokurator. Trzeba jednak pamiętać, że przepis art. 155 k.p.k. w aktualnym brzmieniu obowiązuje dopiero od dnia 1 lipca 2015 r. (zob. art. 15 pkt 22 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2013, poz. 1247). Zauważyć także należy, że zgodnie z normą intertemporalną zawartą w art. 28 wskazanej powyżej ustawy czynności procesowe dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy są skuteczne, jeżeli dokonano ich z zachowaniem przepisów dotychczasowych. Oznacza to w rozpoznawanej sprawie, że wniesienie aktu oskarżenia przez podmiot legitymowany przed dniem 1 lipca 2015 r. powoduje skuteczne wszczęcie postępowania sądowego i umożliwia jego prowadzenie na podstawie skargi uprawnionego oskarżyciela także po tej dacie.

Podsumowując, akt oskarżenia wniesiony do sądu w styczniu 2015 r. przez Urząd Celný w G. w niniejszej sprawie pochodził od uprawnionego oskarżyciela. Kompetencja Urzędu Celnego wynikała wprost z treści obowiązującego w dacie wnoszenia aktu oskarżenia art. 155 § 1 k.k.s. Przepis ten – jak wykazano – wyraźnie wskazywał na finansowy organ postępowania jako wyłącznie uprawniony do wniesienia aktu oskarżenia w postępowaniach zamkniętych dochodzeniem, bez względu na to, który organ przedłużał dochodzenie i niezależnie od tego, że postępowanie przygotowawcze prowadzone w formie dochodzenia nadzorował prokurator. Sprawowanie przez prokuratora nadzoru nad dochodzeniem prowadzonym przez organ finansowy postępowania przygotowawczego – jak już podnoszono – nie obligowało organu finansowego do przedstawienia prokuratorowi aktu oskarżenia celem zatwierdzania i wniesienia.

Sąd Okręgowy w G. znaczenia zaprezentowanych tu okoliczności związanych ze zmianą brzmienia art. 155 § 1 k.k.s. w sprawie niniejszej nie rozważył, dopuszczając się – jak słusznie podnosi skarżący - obrazy tego przepisu poprzez jego zastosowanie w brzmieniu obecnie obowiązującym (tj. od dnia 1 lipca 2015 r.), a w konsekwencji przyjmując wystąpienie sytuacji braku skargi uprawnionego oskarżyciela. Zaaprobowany natomiast przez Sąd Okręgowy pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w przywołanej wcześniej uchwale z dnia 28 stycznia 2016 r. dotyczył zaś stanu prawnego obowiązującego od dnia 1 lipca 2015 r.

Wskazuje na to treść uzasadnienia uchwały, w którym stwierdzono, że: „Przedłużenie przez prokuratora czasu trwania dochodzenia, jako powodujące, że jest ono kontynuowane już pod jego nadzorem, oznacza jednak także, iż obecnie (podkreślenie SN) - stosownie do art. 155 § 1-3 k.k.s. - to do niego wówczas, a nie do organu finansowego prowadzącego postępowanie przygotowawcze, należy również wnoszenie aktu oskarżenia, jak i jego surogatów wskazanych w tych przepisach.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy uchylił w całości zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Sąd ten w dalszym postępowaniu będzie miał na względzie przedstawione tu zapatrywanie prawne.

Z tych wszystkich względów, orzeczono jak w wyroku.

r.g.